

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, 1/2 strani K 16.—, 1/4 strani K 8.—, 1/8 strani K 4.—, 1/16 strani K 2.—, 1/32 strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inzerate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptuj v gledališkem poslopju. — Stajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vpslati.

Štev. 19.

V Ptuj v nedeljo dne 18. septembra 1904.

V. letnik.

Volilci ptujskega volilnega okraja, volite enoglasno Franca Vračko-ta!

Volitve imamo pred durmi. Skrajni čas je, da si vsak volilec dobro premisli in prevdari, katerega moča ime da bode zapisal na svoj volilni listek. Vsak volilec naj tokrat pokaže, da voli po svoji pameti, po svojem spoznanju, po svoji volji, ne pa na komando klerikalnih feldvebeljnov in drugih nasilnikov. Volitev se bode tokrat vršila na tak način, da se nikomur ne bode treba ozirati na vsakojake razmere odvisnosti. Vsakdo lahko zapiše svojega kandidata na svoj volilni listek tako, da nikdo ne bode vedel, kogar ime da ima na njen zapisano. Nikdo nima pravice zahtevati, da bi se mu moral volilni listek, oziroma ime kandidata pokazati. Na volišču agitirati je postavno prepovedano in kdor bode proti tej določbi ravnal, proti temu se bode tudi postavno postopalo; da se bode to zgodilo, za to bodemo skrbeli naprednjaki, ki vendar želimo enkrat brez tujega upljava, brez nasilstva voliti, česar smo se itak že naveličali. Biti hočemo prosti državljani in to tudi dejanski pokazati. Posluži naj se vsak volilec svoje volilne pravice tako, kakor se mu spodobi, kakor mu pristojajo. Zavrne naj vsakogar, ki bi mu skušal vsiljevati kandidata dr. M. Ploja, ker tega vsakdo pozna že dovolj, da se ne bode dal tudi pri tej volitvi na led speljati. Dr. M. Ploj ima pač pred volitvami za volilce polno torbo lepih obljub, a po volitvah se jih ne spominja več. Kdor veliko govori, na-

vadno malo stori. Že dolgo časa sem sklicujoje klerikalni kolovodje volilne shode, zdaj na tem — zdaj na unem kraju, kjer priporočujejo svojega kandidata dr. M. Ploja, ki tudi sam hodi okoli in si volilcev pridobiti skuša. Kdor si mora toliko prizadevati, da bi si svoj mandat zagotovil, ta mora biti pač malozaslužen človek, akoravno se njegovo ime sliši na vseh koncih in krajih. Gospod Vračko tega ne dela. Za letošnje volitve še enega shoda ni sklical, temuč je svoji stranki samo dal svojo možko besedo, da se bode za pravice svojih volilcev krepko in vztrajno potegoval, ako bode za poslanca izvoljen. In to popolnoma zadostuje. Naša in dolžnost vsakega zavednega volilca je toraj, da se za izvolitev Vračko-ta zagotovi dovoljno število glasov. Vsak naprednjak naj zanj agitira, ker ta mož je preskromen, da bi se sam vrival v ospredje ter se s svojim nasprotnikom za glase kavsals. Kričač on nikdar ni bil in ne bode. toda kar obljubi, to tudi stori — ker je mož — beseda.

Kakor smo že zadnjič omenili, živi Vračko med priprostim ljudstvom, čegar težave so mu dobro znane in čegar zahteve so tudi želje njegove lastne osebe. S kmeti (kot tovariši) in delavci pride vsak dan v dotiko, ž njimi in med njimi on živi, ž njimi on ponajveč občuje in ž njimi se najgosteje pogovarja o potrebah, ki ta dva stana zadevajo.

Poglejmo pa si dr. M. Ploja. Dr. Ploj je visok državni uradnik, razun tega pa še milijonar, ki ima na leto dobrih 100 tisoč kron dohodkov. Njemu ne škoduje toča, ne povodenj, ne trsna uš, i. t. d., ker on ni kmetovalec, ki se živi iz pridelkov svojega zemljišča. Vračko pa je kmet in trpi kakor vsak drugi kmet, ako ga zadene ta ali druga vre-

menska uima ali kaka druga nesreča. Odkar je končal svoje študije, pride dr. M. Ploj le malokedaj med priprosto ljudstvo, med svoje rojake. On je visok uradnik pri vladi — dvorni svêtnik — ter občuje samoobsebi umevno le z visoko gospodo, med katero ima svoje tovariše in prijatelje. S kmeti in delavci pride v dotiko k večjemu na kakem ljudskem shodu in še tukaj tudi le za kakih par uric. Tu vidi ta pospod lepo praznično oblečene kmete in delavce, ki so dobre volje in veselih obrazov, in kojim se ne vidi, da so šele prejšni dan s potnim čelom, morebiti lačni in žejni vzdihovali pri težkem delu — bodisi na kmetiji, bodisi v delavnici. Te navidezno srečne ljudi vidi toraj dr. M. Ploj, kadar pride med slovensko ljudstvo, ne vidi jih pa pri delu, pri njihovem trpljenju. Mogoče, da poizve dr. Ploj kaj iz pripovedovanja ali opisovanja o slabem položaju kmečkega in delavskega stanu, pa z lastnimi očmi on tega ne vidi. Naj pa se komu kaka reč še tako živo opisuje, nikdar je ne bode tako dobro poznal in umel, kakor če jo je na lastne oči videl. Največ vredna je pa še lastna izkušnja, o kateri se pa pri dr. Ploju gledé kmečkega in delavskega stanu itak ne more govoriti.

Čisto drugi mož je naš kandidat Fr. Vračko. On je kmet in ob enem tudi delavec na svojem zemljišču. On pozna težnje in britkosti kmečkega in delavskega stanu. Vračko ne vidi svojih rojakov samo takrat, kadar so v praznični obleki in veselih lic, temuč gleda jih tudi takrat, ko so v oguljeni vsakdanji obleki, ko imajo v roki plug, motiko, kramp ali kako drugo kmečko ali rokodelsko orodje, kate-rega se ne poslužujejo samo zato, da bi si ž njim kratili dolg čas, temveč vbijati se morajo ž njim od zore do mraka, da si prislužijo pičli vsakdanji kruh ne samo za se, temuč morebiti tudi za svojo mnogoštevilno družino.

Poglejmo si dr. M. Ploja pa še od drugi strani. Da on ni prijatelj — vsaj ne pravi prijatelj — priprostega slovenskega ljudstva, kaže jasno njegovo zadržanje nasproti šolskemu vprašanju. Dr. Ploj vedno nasprotuje poduku nemščine v ljudskih šolah. Kako da je za vsakega Slovenca znanje nemškega jezika priporočljivo — bolje: jako potrebno — to je vsakemu pametnemu Slovincu dobro znano in toraj danes o tej reči ne bomo na široko govorili. Rečemo le toliko: Ako si shajal morebiti ti, dragi rojak, s slovenščino, ne veš pa, ali se bode to posrečilo tvojim otrokom. Nikdo danes ne ve, kar ga jutri čaka. Da si mnogo naših ljudi išče kruha na tujem in sicer večinoma med Nemci, to je vsakomur znano: Mogoče je, da razmere tudi tebe ali pa tvoje otroke kedaj prisilijo, si drugod zaslužka iskati; kako dobro je takrat za Vas, ako znate razun svojega materinskega še kak drugi jezik!

Franc Vračko to dobro ve in se je doslej tudi vselej krepko potegoval za upeljavo poduka nemščine; pa ne črti Nemcev, temuč želi, da bi oba sosedna naroda v miru poleg eden drugega živela. Jezikovni prepiri mu mrzijo, temveč mu je na srcu vzboljšanje

gospodarstvenega stanja svojih rojakov in da se seže to, je potrebno, da se upelje (kjer še ni) ljudskih šolah poduk nemškega jezika na podlagi terinščine.

Vračko je sin kmeta, dr. Ploj pa je sin dohtarja. Pervi se je naučil nemščine večinoma v šoli, drugi pa že v domači hiši. (Vidite toraj, kam pes te moli). Kdor že nemški itak zna, temu se je seveda ni treba šele učiti. Dr. Ploj s tem, da priprosto ljudstvu ne privošči znanja nemščine, naravnost si dovatni želi ter si misli, da le jaz znam, kmet in delavec pa naj ostaneta zabita tepca, da ju bodo moji prijatelji farji, dohtarji in njih podrepniki laž izkoriščali in se ž njunih žuljev živili.

Tukaj smo Vam, dragi volilci, označili samo nekatere razlike med našim kandidatom in njegovim sprotnikom, pa mislimo, da bojo že te zadostovale Vas spraviti do spoznanja, da je izvolitviye vrednejši

naš kandidat g. Franc Vračko

Kandidata Stiger in Thaler.

„Kogar hočejo bogovi uničiti, tega kaznujejo s slepoto“, tako povdarja pesnik, velikan iz davnih preteklih časov! „Beseda je veter“ pravi naše ljudstvo, a vendar se moramo čuditi, da je sprva vedno izrek vedno in vedno bil utemeljen!

Slovensko ljudstvo, slovenski kmet, ali zares ne nočeš tvojih očij odpreti! Kmečki, delavski trpini, ne vidite, kako Vam trosijo pesek v oči, kako Vas vodijo za nos?

Na eni strani Vam postavljajo zanke, češ, bode se vljeli, na drugi strani Vam pustijo malo prostora, češ tukaj smo spoznali tvojo vrednost, tukaj smo prepričani o tvoji veljavi, le ubogaj nas — slepe, mi te bomo vodili!

Z velikim trudom se je dosegla pravica nove deželnozborske volilne kurije, ljudstvo, kmet in delavec naj bi pokazali, svojo voljo, kogar hočejo imeti za zastopnika v deželnem zboru, volitve so direktno in tajne, ni treba volilnih mož, ni treba, da bi se tega ali drugzega volilec bal, a vendar ti hočejo tvoji poveljaki, tvoji takozvani voditelji, dragi nam kmečki in delavski stan, vsiliti zopet zastopnike, ki niso in ne bodejo nikdar za tebe!

Glede ptujskega okraja smo izrazili naše mnenje na drugem mestu, naj nam bode dovoljeno, da povemo tukaj par besedi tičočih se kandidatov v slovenskih okrajih Čmurek, Ivnik (Eibiswald) Arnfels (Arnfels), Marenberg, Maribor, Radgona in Slovenska Bistrica!

Takorekoč s trobentami je klerikalna mariborska stranka nastavila kot kandidata za omenjeni okraje nekega Franca Thalerja iz Št. Ilja v Slovenskih Goricah, kateri je baje izvrstni „govornik“!

Draga duša, gospodar Thaler, ti si prišel do časti tako, kakor je prišel Pilatus v vero! Nedolžni si, le umivaj si roke in reči: „Nisem kriv, da ste me spoznali kot sposobnega za kandidata, zares“